

*ArvoLiike –hanke: Biokaasu
Energiälähteenä kerrosviljelyssä*
Hämeen Ammattikorkeakoulu
Loppuraportti

Päivitetty: 15.11.2022
Envitecpolis Oy

Lähtökohta

- Tavoite on ollut selvittää maatilakokoluokan biokaasulaitoksen ja kerrosviljelyn mahdollisuuksia energiantuotannon ja hyödyntämisen näkökulmasta.
- Alustavassa tarkastelussa on arvioitu biokaasuntuotannon sähköenergian hintaa, jolla biokaasulaitosinvestointi olisi kannattava sekä myös pinta-alaa kerrosviljelyssä, mille biokaasulaitos pystyisi tuottamaan energiaa.
- Tavoitteena työssä on saada näkymä, onko tarkastelussa olevalla maatila + kerrosviljely – symbioosissa mahdollisuuksia tulevaisuuden toimintamalliksi. Mikäli tunnusluvut näyttävät mahdolliselle, tulee toimintojen osalta tehdä tarkempaa suunnittelua.
- Työssä on lähtöaineistona käytetty seuraavia toimeksiantajan laatimia selvityksiä ja raportteja:
  - *Valituksen ja muun sähkön käytön kustannus kerrosviljelyssä. Järvinen, M. HAMK.*
  - *Perunasta potkua lietelannan biokaasuntuotantoon. Ryyttäri, H. HAMK.*

Tarkastelujen toteutus

- Tarkastelu on laadittu seuraavasti:
  - On määritetty kahdelle eri syöte pohjalle pohjaavan biokaasulaitoksen biokaasun- ja energiantuotantovolyymit. Jatkossa MALLI 1 ja MALLI 2.
  - On arvioitu biokaasulaitoksen investointitasot pohjaten Envitecpolis Oy:n asiantuntemukseen. Vallitsevassa tilanteessa investointitasojen tarkka arvioiminen on haastavaa
  - On määritetty energianmyyntihinnat, millä laitoksen takaisinmaksuaika olisi noin 8 – 10 vuoden suuruusluokissa.
  - Biokaasulaitosinvestoinnin toteuttaa erillinen yritys tai osakeyhtiöpohjainen maatila, jolloin investointitukimuotona voi olla maaseutuyrityksen investointituki. Myöhemmin työnimenä Biokaasu Oy.
  - Sähköenergian ostaa yritys, joka vastaa kerrosviljelystä. Myöhemmin työnimenä Kerrosviljely Oy.
  - On arvioitu molemmille vaihtoehdoille kerrosviljelyn tuotantovolyymit (kerrosala), mitä biokaasulaitos ruokkisi energian näkökulmasta.

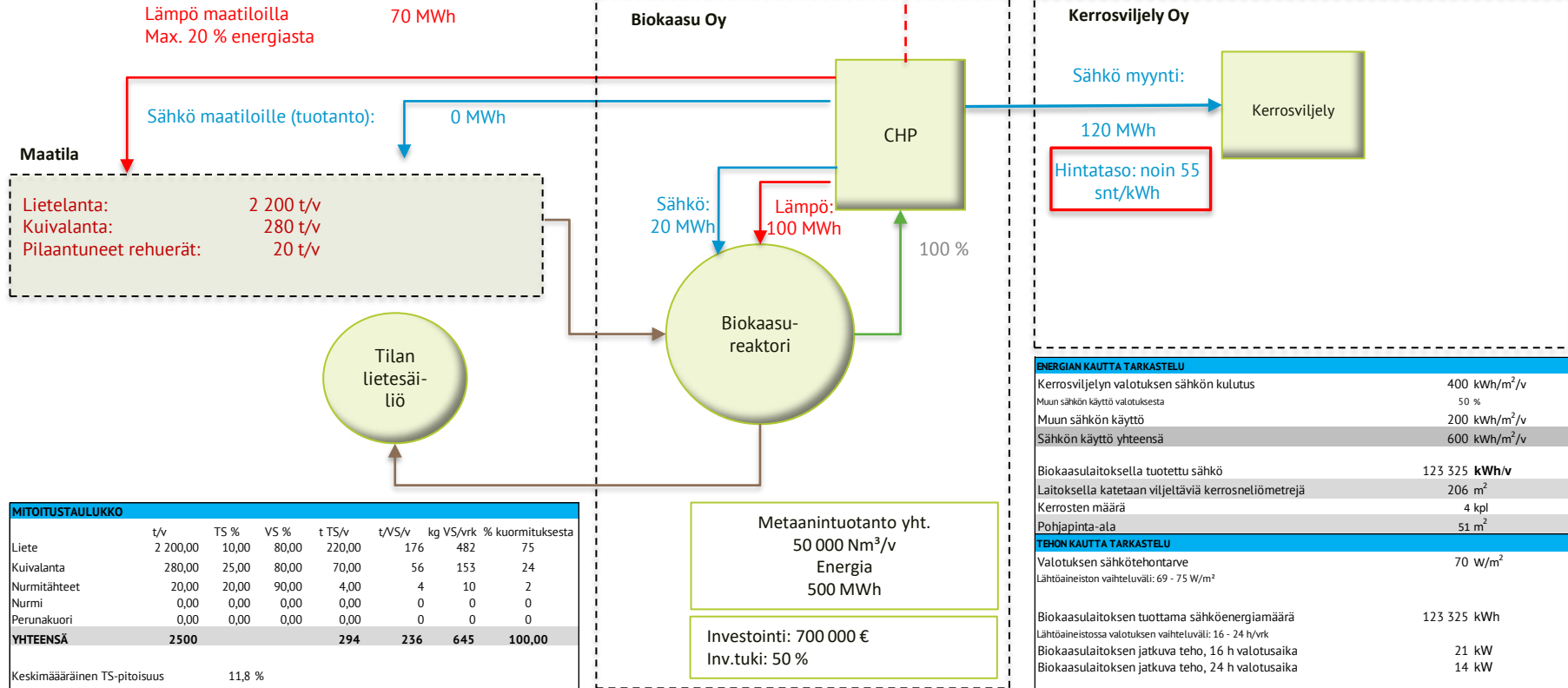
*MALLI 1: Syötteenä vain
yhden maatalan tuottamat
jakeet*

Tarkastelujen toteutus, MALLI 1

- Laskennan lähtötiedot ja rajaus:
  - On määritetty maatilakokoluokka, jonka syötteen hyödynnetään biokaasulaitoksessa. Syötteenä on vain maatilalta muodostuva jakeet, joita ovat:
    - Lietelanta: 2 200 t/v
    - Kuivalanta: 280 t/v
    - Pilaantuneet rehuerät: 20 t/v
  - Investointitasoksi on arvioitu 700 000 €.
  - Investointituki on 50 % (maaseutuyrityksen investointitukitaso raportointihetkellä).
  - Biokaasulaitoksen vuotuiset käyttö-, ylläpito- ja huoltokulut ovat noin 30 000 €, josta suurimman osan muodostava huolto- ja operointikulut sekä hallinto.
  - Laskelmassa on oletuksena, että laitoksen oman käytön jälkeen jäävä ns. nettosähkö myydään Kerrosviljely Oy:lle.
  - Lämpöä hyödynnetään / myydään maatilalla siten, että sen osuus on 20 % biokaasulaitoksen tuottamasta energiasta.

Tulokset MALLI 1

Lämmön lauhdutus 60 MWh (hukka)

MITOITUSTAUUKKO							
	t/v	TS %	VS %	t TS/v	t VS/v	kg VS/vrk	% kuormituksesta
Liete	2 200,00	10,00	80,00	220,00	176	482	75
Kuivalanta	280,00	25,00	80,00	70,00	56	153	24
Nurmitähteet	20,00	20,00	90,00	4,00	4	10	2
Nurmi	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Perunakuori	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
YHTEENSÄ	2500			294	236	645	100,00
Keskimmääräinen TS-pitoisuus		11,8 %					
Reaktorilavuus (arvio)		500 m ³					
Kuormitus		1,3 kg VS/m ³ /vrk					
HRT		73,0 vrk					

ENERGIAN KAUHTA TARKASTELU	
Kerrosviljelyn valotuksen sähkön kulutus	400 kWh/m ² /v
Muun sähkön käyttö valotuksesta	50 %
Muun sähkön käyttö	200 kWh/m ² /v
Sähkön käyttö yhteensä	600 kWh/m ² /v
Biokaasulaitoksella tuotettu sähkö	123 325 kWh/v
Laitoksella katetaan viljeltäviä kerrosneliömetrejä	206 m ²
Kerrosten määrä	4 kpl
Pohjapinta-ala	51 m ²
TEHOJEN KAUHTA TARKASTELU	
Valotuksen sähkötehotarve	70 W/m ²
Lähtöaineiston vaihteluväli: 69 - 75 W/m ²	
Biokaasulaitoksen tuottama sähköenergiamäärä	123 325 kWh
Lähtöaineistossa valotuksen vaihteluväli: 16 - 24 h/vrk	
Biokaasulaitoksen jatkuva teho, 16 h valotusaika	21 kW
Biokaasulaitoksen jatkuva teho, 24 h valotusaika	14 kW
Laitoksella katetaan viljeltäviä kerrosneliömetrejä (tehojen kautta)	
Viljeltävä kerrosneliömäärä, 16 h valotusaika	302 m ²
Viljeltävä kerrosneliömäärä, 24 h valotusaika	201 m ²

Johtopäätökset *MALLI 1*

- Määritetyllä syötepohjalla tuotettu sähkömäärä, jota voidaan hyödyntää kerrosviljelyssä on noin 120 MWh.
- Tuotettu sähkömäärä mahdollistaa 16 tunnin valotusajalla noin 300 m² ja 24 tunnin valotusajalla noin 200 m² kerrosviljelypinta-alan.
- Vastaavasti jotta biokaasulaitoksen takaisinmaksuaika olisi noin 10 vuotta, tulisi sähkön myyntihinnan olla noin 55 snt/kWh.
- Edellä olevien tunnuslukujen kautta määritetyllä tuotantovolyymilla sähkön hinta muodostuu liian korkeaksi sekä lisäksi kerrosviljelypinta-ala rajalliseksi.

***MALLI 2: Syötteenä maatalan
ja perunankuorijakeet***

Tarkastelujen toteutus, MALLI 2

Laskennan lähtötiedot ja rajaus:

- On määritetty maatilakokoluokka, jonka syötteet hyödynnetään biokaasulaitoksessa. Syötteenä on vain maatilalta muodostuva jakeet, joita ovat:
  - Lietelanta: 2 200 t/v
  - Kuivalanta: 280 t/v
  - Nurmi: 500 t/v
  - Perunankuorijakeet: 1 200 t/v
  - Pilaantuneet rehuerät: 20 t/v
- Investointitasoksi on arvioitu 1 000 000 €.
- Investointituki on 50 % (maaseutuyrityksen investointitukitaso raportointihetkellä).
- Biokaasulaitoksen vuotuiset käyttö-, ylläpito- ja huoltokulut ovat noin 60 000 €, josta suurimman osan muodostava huolto- ja operointikulut, hallinto sekä nurmen korjuukustannukset (korjuupinta-ala 50 ha, 250 €/ha)
- Laskelmassa on oletuksena, että laitoksen oman käytön jälkeen jäävä ns. nettosähkö myydään Kerrosviljely Oy:lle.
- Lämpöä hyödynnetään / myydään maatilalla siten, että sen osuus on 20 % biokaasulaitoksen tuottamasta energiasta.
- Syötteistä perunankuorijakeen osuus on 30 % kokonaissyötetonnimäärästä. Tämä määrä voisi tutkimusten mukaan olla suurempikin, niin että vaahtoamista ei muodostu. Laskelmassa ei ole käytetty maksimaalisia arvoja.

Vaihtoehto 2

Lämmön lauhdutus 300 MWh (hukka)

Lämpö maataloilla
Max. 20 % energiasta
280 MWh

Sähkö maataloille (tuotanto):
0 MWh

Biokaasu Oy

Kerrosviljely Oy

Sähkö myynti:

460 MWh

Hintataso: noin 21
snt/kWh

Kerrosviljely

CHP

Sähkö:
70 MWh

Lämpö:
370 MWh

100 %

Biokaasu
laitos

Metaanintuotanto yht.
180 000 Nm³/v
1 800 MWh

Investointi: 1 000 000 €
Inv.tuki: 50 %

Tilan
lietesäi-
liö

Maatila

Lietelanta: 2 200 t/v
Kuivalanta: 280 t/v
Pilaantuneet rehuerät: 20 t/v
Nurmi: 500 t/v
Perunankuoria: 1 200 t/v

ENERGIAN KAUTTA TARKASTELU

Kerrosviljelyn valotuksen sähkön kulutus	400 kWh/m ² /v
Muun sähkön käyttö valotuksesta	50 %
Muun sähkön käyttö	200 kWh/m ² /v
Sähkön käyttö yhteensä	600 kWh/m ² /v

Biokaasulaitoksella tuotettu sähkö	459 696 kWh/v
Laitoksella katetaan viljeltäviä kerrosneliömetrejä	766 m ²
Kerrosten määrä	4 kpl
Pohjapinta-ala	192 m ²

TEHON KAUTTA TARKASTELU

Valotuksen sähkötehoratarve	70 W/m ²
Lähtöaineiston vaihteluväli: 69 - 75 W/m ²	
Biokaasulaitoksen tuottama sähköenergiämäärä	459 696 kWh
Lähtöaineistossa valotuksen vaihteluväli: 16 - 24 h/vrk	
Biokaasulaitoksen jatkuva teho, 16 h valotusaika	79 kW
Biokaasulaitoksen jatkuva teho, 24 h valotusaika	52 kW

Laitoksella katetaan viljeltäviä kerrosneliömetrejä (tehojen kautta)

Viljeltävä kerrosneliömäärä, 16 h valotusaika	1125 m ²
Viljeltävä kerrosneliömäärä, 24 h valotusaika	750 m ²

MITOITUSTAUULUKKO

	t/v	TS %	VS %	t TS/v	t VS/v	kg VS/vrk	% kuormituksesta
Liete	2 200,00	10,00	80,00	220,00	176	482	31
Kuivalanta	280,00	25,00	80,00	70,00	56	153	10
Nurmitähteet	20,00	30,00	90,00	6,00	5	15	1
Nurmi	500,00	30,00	90,00	150,00	135	370	24
Perunakuori	1 200,00	18,00	90,00	216,00	194	533	34
YHTEENSÄ	4 200			662	567	1 553	100

Keskimääräinen TS-pitoisuus	15,8 %
Reaktoritilavuus (arvio)	800 m ³
Kuormitus	1,9 kg/VS/m ³ /vrk
HRT	69,5 vrk

Vihreä solu: Perunajakeen osuus kuormituksesta. Perunankuorisen osuus syötelmästä on 30 % kokonaistonni määrästä. Perunankuorien osuus voisi tuktimuksen mukaan olla jopa 70 % perunajakeet 30 % lanta. Laskelmassa ei ole kuitenkaan käytetty maksimaalisia määriä.

Johtopäätökset *MALLI 2*

- Määritetyllä syötepohjalla tuotettu sähkömäärä, jota voidaan hyödyntää kerrosviljelyssä on noin 460 MWh.
- Tuotettu sähkömäärä mahdollistaa 16 tunnin valotusajalla noin 1 100 m² ja 24 tunnin valotusajalla noin 700 m² kerrosviljelypinta-alan.
- Vastaavasti jotta biokaasulaitoksen takaisinmaksuaika olisi noin 10 vuotta, tulisi sähkön myyntihinnan olla noin 21 snt/kWh.
- Edellä olevien tunnuslukujen kautta määritetyllä tuotantovolyymilla sähkön hinta on jo merkittävästi alempi ja vastaavasti kerrosviljelypinta-ala riittävän suurella tasolla, jotta ko. tuotanto voisi olla mahdollista.
- Mallin 2 mukaisella syötepohjalla ja suunnitellulla yhteistyömallilla voisi olla mahdollisuuksia ja tämä toimintamallin edellytykset parantuisi mikäli syötemäärää kasvatetaan. Tutkimusten mukaan myös perunanjalostuksen sivujakeiden käyttö voisi olla runsaampaa suhteessa lietelantaan, joka edelleen parantaa kaasuntuottoa sekä myös porttimaksutuloja.

Toni Taavitsainen
Johtava asiantuntija
044 303 5006
toni.taavitsainen@envitecpolis.fi

